

Адміністративне право і процес

УДК: 351.746.2:34.05

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14775785>

**Приватна детективна діяльність
як елемент системи національної безпеки**

Мех Юлія Володимирівна

Докторка юридичних наук, доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна), yu.v.meh@nlu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0191-1020>

Башинський Андрій Романович

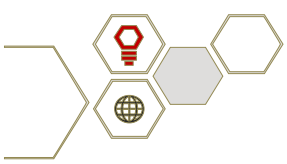
Студент 2 курсу, спеціальність 081 «Право», факультет слідчої та детективної діяльності, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна), <https://orcid.org/0009-0002-2312-0972>

Буков Віталій Дмитрович

Студент 2 курсу, спеціальність 081 «Право», факультет слідчої та детективної діяльності, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна), <https://orcid.org/0009-0007-7053-2247>

Закалюжна Вікторія Сергіївна

Студентка 2 курсу, спеціальність 081 «Право», факультет слідчої та детективної діяльності, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна), <https://orcid.org/0009-0002-4432-3584>

Курило Руслана Степанівна

Студентка 2 курсу, спеціальність 081 «Право», факультет слідчої та детективної діяльності, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна), <https://orcid.org/0009-0003-0861-5835>

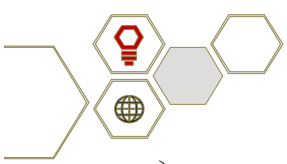
Прийнято: 13.12.2024 | Опубліковано: 29.12.2024

***Анотація.** Метою статті є аналіз правового становища приватної детективної діяльності в Україні, оцінка її ролі у забезпеченні національної безпеки, а також визначення напрямків удосконалення нормативно-правового регулювання цієї сфери. Стаття також спрямована на виявлення проблемних аспектів, що виникають у процесі здійснення приватних детективних послуг, та розробку рекомендацій щодо ефективного правового врегулювання діяльності детективних агентств.*

У статті досліджено приватну детективну діяльність як важливий елемент системи національної безпеки України. Розглянуто історичні аспекти розвитку приватної детективної діяльності в США, Великобританії та інших країнах, а також її сучасну роль у забезпеченні національної безпеки. Визначено основні напрямки діяльності приватних детективів, зокрема протидія злочинності, забезпечення економічної та інформаційної безпеки, захист особистих прав і свобод громадян.

Особливу увагу приділено співпраці приватних детективів із державними органами, їхньому внеску у боротьбу з корупцією, шахрайством та промисловим шпигунством. Проаналізовано роль приватного сектору у зміцненні економічної безпеки через виявлення фінансових махінацій, перевірку діяльності компаній і захист комерційної інформації.

У роботі також розглянуто нормативно-правову базу приватної детективної діяльності в Україні, що включає проєкт Закону України «Про детективну (розшукову) діяльність», та її значення в умовах сучасних викликів. Акцентовано на важливості інтеграції приватного детективного сектору з

державними структурами та впровадження інноваційних підходів для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Результати дослідження підкреслюють важливість приватної детективної діяльності як невід'ємної складової системи національної безпеки, яка сприяє ефективній протидії загрозам у різних сферах.

***Ключові слова:** протидія злочинності, економічна безпека, інформаційна безпека, приватні детективи, корупція.*

**Private detective activity
as an element of the national security system**

Meh Yuliia Volodymyrivna

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor at the Department of Administrative Law and Administrative Activities, Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine), yu.v.meh@nlu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-0191-1020>

Bashynskyi Andrii Romanovych

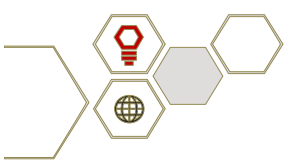
A second-year students majoring in “ Law”, Faculty of Investigative and Detective Activities Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine), <https://orcid.org/0009-0002-2312-0972>

Bukov Vitalii Dmytrovych

A second-year students majoring in “ Law”, Faculty of Investigative and Detective Activities Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine), <https://orcid.org/0009-0007-7053-2247>

Zakalyuzhna Viktoriia Serhiivna

A second-year students majoring in “ Law”, Faculty of Investigative and Detective Activities Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine), <https://orcid.org/0009-0002-4432-3584>

Kurylo Ruslana Stepanivna

A second-year students majoring in “ Law”, Faculty of Investigative and Detective Activities Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine),
<https://orcid.org/0009-0003-0861-5835>

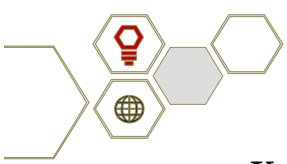
Abstract. *The purpose of the article is to analyse the legal status of private detective activity in Ukraine, to assess its role in ensuring national security, and to identify areas for improving the legal and regulatory framework in this area. The article also aims at revealing the problematic issues arising in the course of providing private detective services and developing recommendations for effective legal regulation of the activities of detective agencies.*

The paper examines private detective activity as an important element of the national security system of Ukraine. The historical aspects of the development of private detective activity in the USA, Great Britain and other countries, as well as its current role in ensuring national security are considered. The main areas of activity of private detectives are defined, in particular, combating crime, ensuring economic and information security, and protecting personal rights and freedoms of citizens.

Particular attention is paid to the cooperation of private detectives with state authorities, their contribution to the fight against corruption, fraud and industrial espionage. The author analyses the role of the private sector in strengthening economic security by detecting financial fraud, auditing companies and protecting commercial information.

The article also considers the regulatory framework of private detective activity in Ukraine, including the Law of Ukraine ‘On Detective (Investigative) Activity’, and its importance in the context of modern challenges. The author emphasises the significance of integration of the private detective sector with state structures and introduction of innovative approaches to ensure sustainable development of society.

The results of the study underline the importance of private detective activity as an integral part of the national security system, which contributes to effective counteraction to threats in various fields.

Keywords: *crime prevention, economic security, information security, private detectives, corruption.*

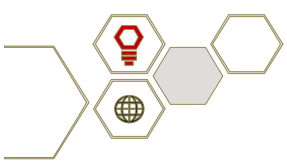
Постановка проблеми. Приватна детективна діяльність є важливою складовою системи безпеки в Україні, однак її нормативно-правове регулювання досі не має достатнього законодавчого підґрунтя. Відсутність чітко сформованого правового поля для цієї сфери створює правову невизначеність та обмежує ефективність роботи детективних агентств. Законодавчі ініціативи, зокрема проекти законів про приватну детективну діяльність, не отримали належної підтримки і залишаються нерозв'язаною проблемою. Питання вдосконалення правових норм, що регулюють діяльність приватних детективів, залишається актуальним і потребує комплексного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Приватна детективна діяльність як елемент національної безпеки є об'єктом дослідження у багатьох сучасних роботах. Зокрема, у працях Черкова В.О. і Попова П.О. [1] аналізуються особливості приватної детективної діяльності в розвинутих країнах світу, підкреслюється важливість впровадження відповідного законодавчого регулювання в Україні для підвищення ефективності цієї сфери.

У дослідженні Франчука В.І. та його колег [1] окреслено роль приватних детективів у забезпеченні економічної безпеки, зокрема виявленні фінансових махінацій, перевірці діяльності компаній та захисті комерційної інформації. Волинська А. [3] порівнює практики надання детективних послуг у різних країнах, пропонуючи запозичення найкращого досвіду для України.

Водночас питання нормативно-правового врегулювання приватної детективної діяльності залишається невирішеним, як зазначають Беззуб І.О. [6] та Даниленко С.К. [4]. У своїх роботах автори підкреслюють наявність законодавчих прогалин, що обмежують ефективність детективної діяльності у сфері захисту прав і свобод громадян.

Аналіз літератури також свідчить, що значна увага приділяється питанням боротьби з корупцією та промисловим шпигунством (Колісник О.М. [11]), однак

недостатньо дослідженою залишається взаємодія приватних детективів із державними органами та вплив сучасних викликів, таких як цифровізація, на розвиток галузі.

Попередні дослідження висвітлюють історичний розвиток приватної детективної діяльності (Черков В.О., Попов П.О. [1]), однак не акцентують на інтеграції сучасних технологій у процес розслідувань та нормативно-правовій адаптації до викликів цифрової ери.

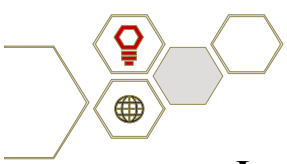
Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний інтерес до приватної детективної діяльності як елементу системи національної безпеки, залишається низка невирішених питань, що потребують подальшого наукового дослідження.

По-перше, недостатньо вивчено місце та роль приватної детективної діяльності у структурі сектору безпеки України. Необхідно чітко визначити функції та завдання приватних детективів у контексті забезпечення національної безпеки, а також їх взаємодію з іншими суб'єктами цієї системи.

По-друге, потребує детального аналізу питання правового регулювання приватної детективної діяльності в Україні. Існуюче законодавство потребує удосконалення з метою чіткого визначення прав та обов'язків приватних детективів, а також встановлення ефективного механізму контролю за їх діяльністю. Водночас потребують вивчення і питання етичних засад діяльності приватних детективів, а також їх відповідальності за порушення законодавства та прав громадян.

По-третє, важливим є дослідження можливостей використання досвіду інших країн у сфері регулювання приватної детективної діяльності. Адаптація кращих практик до умов України сприятиме підвищенню ефективності функціонування цього елементу системи національної безпеки.

Вирішення цих та інших питань сприятиме створенню ефективної та прозорої системи приватної детективної діяльності, яка найближчим часом повинна стати важливим елементом забезпечення національної безпеки України.

Формулювання цілей статті. Метою статті є:

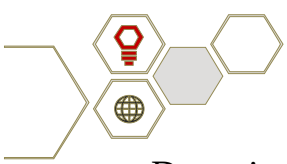
1. Дослідити законодавчі прогалини у врегулюванні приватної детективної діяльності в Україні.
2. Проаналізувати взаємодію приватного сектора з державними органами у сфері національної безпеки.

Цілі дослідження спрямовані на подолання існуючих проблем та розширення наукового розуміння ролі приватної детективної діяльності у забезпеченні національної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Приватна детективна діяльність є незалежною професійною діяльністю, яку здійснюють приватні детективи або детективні агентства на підставі дозволу, виданого Національною поліцією України. Ця діяльність передбачає надання детективних послуг клієнтам на платній договірній основі з метою забезпечення захисту їхніх законних прав та інтересів.

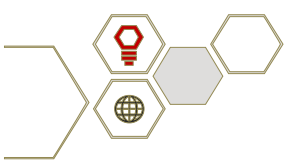
Професія приватного детектива має глибоке історичне коріння, що сягає періоду становлення соціального розшарування людства. Виникнення цієї професії обумовлене необхідністю захисту приватної власності, здоров'я та життя від загроз як з боку співгромадян, так і від зовнішніх ворогів, а також потребою у пошуку злочинців і поверненні втраченого майна. Перші приватні детективні структури сформувалися лише в XIX столітті. Причини настільки тривалого переходу від індивідуальних надавачів детективних послуг до офіційно організованих детективних агентств можна зрозуміти через аналіз етапів становлення і розвитку цієї діяльності в таких країнах, як США та Великобританія.

Перше приватне детективне агентство США було створене Алланом Пінкертоном. Початкові роки діяльності детективного агентства, заснованого Алланом, не відзначалися великим успіхом, однак поступово воно набуло популярності. У середині XIX століття він заснував агентство під назвою North-Western Police Agency, що спершу спеціалізувалося на розслідуванні дрібних крадіжок. Пізніше агентство було перейменоване на The Pinkerton National

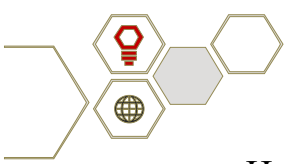
Detective Agency. Логотипом агентства стало зображення людського ока із девізом «Ми ніколи не спимо» [2, с. 11]. Завдяки відсутності значної конкуренції Пінкертону вдалося успішно розпочати власний бізнес. Діяльність поліції на той час була обмежена, і її вплив здебільшого поширювався лише на великі міста. Ймовірно, найвагомішим досягненням агентства та самого Алана Пінкертона було попередження замаху на президента Лінкольна в Балтіморі у 1861 році, коли той прямував на інавгурацію до Вашингтона. Після цього інциденту Лінкольн призначив Пінкертону керівником своєї особистої охорони. На відміну від більшості приватних охоронних компаній того часу, агентство Пінкертону не зловживало фінансовими інтересами своїх клієнтів і не обмежувало свою діяльність окремими штатами, а діяло на всій території Сполучених Штатів. Ба більше, саме ця компанія першою в країні почала вести приватні картотеки злочинців із їх фотографіями, а у 1856 році вона першою в історії прийняла на роботу жінку-детектива. Наразі у Сполучених Штатах Америки відсутній єдиний федеральний закон, який би регулював приватну детективну діяльність. Її нормативно-правове регулювання здійснюється на рівні окремих штатів, де кожен із них застосовує власне законодавство [1, с. 250].

В Англії початок приватного розслідування було закладено на початку XIX століття. Заснування першої відомої приватної детективної служби у 1852 році Чарльзом Фредеріком Філдом стало вирішальним етапом у розвитку інституту приватного розшуку у Великобританії. Він стандартизував процеси, розробив систематичний підхід до розслідування та встановив етичні норми для діяльності свого агентства. Фірма Філда швидко здобула популярність завдяки широкому спектру послуг, які надавали досвідчені слідчі. Серед найбільш затребуваних завдань були пошук зниклих осіб, розслідування випадків шахрайства та надання свідчень у судових справах. У 2001 році прийняття Закону про індустрію приватної безпеки стало важливим елементом у реформуванні регулювання галузі приватних розслідувань у Великобританії [1, с. 252]. Цей акт замінив Закон про приватних детективів 1859 року, запровадивши комплексне оновлення вимог контролю за приватним сектором безпеки, зокрема для приватних

детективів. На сьогодні приватне розслідування залишається динамічною та значущою галуззю у Великобританії, де кваліфіковані слідчі пропонують широкий спектр послуг для задоволення потреб приватних осіб, корпорацій та правової системи. З часом галузь зазнавала змін і розширювалася, враховуючи технологічні інновації та пристосовуючись до змін у законодавстві, щоб надавати надійні та ефективні рішення у різних ситуаціях. Одним із центральних напрямів залишається пошук зниклих осіб, де приватні детективи використовують свої професійні навички та доступ до баз даних для розшуку зниклих людей, сприяючи возз'єднанню родин, розшуку боржників та врученню юридичних документів.

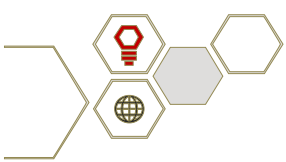
У 1991 році в Україні розпочалося формування перших приватних охоронних підприємств, які функціонували під назвою розшукових бюро, кількість яких на той час становила 66 [2, с. 13]. У період незалежності країни ринок охоронних послуг зазнав істотних змін: від переважного застосування фізичної охорони відбулося поступове впровадження сучасних технічних і технологічних засобів для забезпечення безпеки об'єктів. На сьогодні в Україні зареєстровано понад 4500 охоронно-детективних підприємств, у яких працює більше 400 тисяч фахівців. Приватна детективна діяльність є новим сегментом у сфері безпеки, спрямованим на захист законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб. Вона охоплює пошук, збирання та документування інформації, розшук предметів, майна, людей і тварин, встановлення фактів та дослідження обставин, що здійснюється відповідно до укладених договорів про надання приватних детективних послуг. У 2012 році було засновано Всеукраїнську асоціацію приватних детективів, яка функціонує як громадська організація з некомерційним та неприбутковим статусом [3, с. 41]. Якщо проаналізувати детективну діяльність в Україні, то можна зробити висновок, що її здійснюють громадяни, які мають вищу юридичну освіту та відповідний професійний стаж. Значна частина фахівців у цій сфері є колишніми працівниками правоохоронних органів, що свідчить про їх високий рівень професійної підготовки.

Не дивлячись на стрімкий розвиток цієї сфери, питання нормативно-правового врегулювання приватної детективної діяльності залишається відкритим. Перші кроки щодо законодавчого врегулювання приватної детективної діяльності в Україні здійснювалися на початку ХХІ століття. Зокрема, 5 квітня 2000 року народний депутат Ю. Кармазін подав проєкт Закону України «Про приватну детективну діяльність» (реєстраційний номер 5237). Він передбачав створення правової бази для здійснення такої діяльності. У 2004 році було розроблено ще два законопроекти на цю тему: «Про приватну детективну діяльність» (№ 5380 від 7 квітня 2004 року) та альтернативний проєкт із тією ж назвою (№ 5380-1 від 1 липня 2004 року) [4, с. 85]. Вони також мали на меті регламентацію діяльності приватних детективів. Однак жоден із запропонованих законопроектів не отримав належної підтримки, що спричинило уповільнення роботи над цим питанням до кінця 2015 року [6, с. 26]. Зокрема, 13 квітня 2017 року був ухвалений Закон України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність». Він мав стати основним нормативним актом у цій сфері, однак 18 грудня 2018 року його було відхилено. У подальшому, протягом 2019 та 2020 років, надходили нові законопроекти, які містили пропозиції та ідеї щодо запровадження належного нормативно-правового регулювання цього інституту.

На жаль, жоден із законопроектів, спрямованих на врегулювання приватної детективної діяльності, досі не набув статусу закону. Однак, з огляду на те, що в парламенті перебувають на розгляді два законопроекти, які стосуються цієї сфери, доцільним є проведення комплексу заходів за участю приватних детективів та науковців [5, с. 263]. Метою таких заходів має стати виявлення проблемних аспектів реалізації положень зазначених законопроектів, а також визначення найбільш ефективних шляхів їх правового врегулювання. Законодавче закріплення та регулювання має вагоме значення, адже приватні детективні агентства відіграють важливу роль у сфері національної безпеки.

Приватні детективи – це професіонали, які здійснюють розслідувальну діяльність на основі Закону України «Про детективну (розшукову) діяльність». Їхній внесок у систему національної безпеки проявляється у протидії

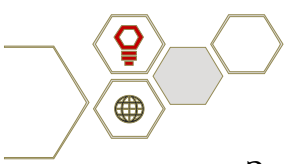

злочинності, захисті економічної та інформаційної безпеки, забезпеченні особистої охорони громадян та співпраці з державними органами [7].

Національна безпека є основою існування будь-якої держави, забезпечуючи її суверенітет, територіальну цілісність та захист прав і свобод громадян [13, с. 103]. Україна, як демократична держава, визначає національну безпеку багатогранною системою, що охоплює оборонну, економічну, інформаційну, екологічну та соціальну складові. У сучасних умовах важливу роль у забезпеченні цієї безпеки відіграє приватна детективна діяльність, яка доповнює державні зусилля у боротьбі із загрозами.

Перш за все, приватна детективна діяльність спрямована на протидію злочинності. Приватні слідчі допомагають у розслідуванні злочинів, таких як крадіжки, шахрайство чи зникнення осіб, а також збирають докази, що можуть бути використані у судових процесах. Наприклад, відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України, приватні детективи мають право надавати докази, що суттєво підвищує ефективність розслідувань. Крім того, детективи часто виконують завдання, які виходять за межі можливостей поліції, такі як пошук інформації про місцезнаходження боржників чи проведення приватних перевірок [8].

Економічна безпека є фундаментальною складовою національної безпеки, адже вона впливає на стабільність фінансової системи, функціонування бізнесу та соціальне благополуччя громадян [14, с. 6]. В умовах глобалізації та зростання економічних ризиків ефективний захист економіки від шахрайства, промислового шпигунства та корупції набуває першочергового значення. У цьому контексті приватні детективи виконують важливу роль, забезпечуючи оперативне реагування на економічні загрози. Шахрайство в економічній сфері може включати фінансові махінації, фальсифікацію даних чи неправомірне використання ресурсів. Приватні детективи займаються аналізом фінансових звітів, перевіркою діяльності компаній та виявленням підозрілих операцій. Наприклад, у разі сумнівів щодо фінансової діяльності підрядника, приватний детектив може дослідити його історію, активи та угоди.

Закон України «Про захист економічної конкуренції» передбачає необхідність забезпечення чесних умов ведення бізнесу, але на практиці державні органи не завжди можуть оперативно реагувати на шахрайські дії. У таких випадках приватні детективи стають необхідною ланкою у системі захисту бізнесу, доповнюючи державні зусилля [9].

Також промислове шпигунство, яке включає незаконне отримання даних про інновації, клієнтську базу або виробничі процеси, завдає суттєвих втрат компаніям. Закон України «Про інформацію» (стаття 30) передбачає відповідальність за неправомірний доступ до інформації, але виявлення таких порушень часто ускладнене [10].

Приватні детективи, використовуючи методи моніторингу та аналізу, допомагають ідентифікувати джерела витоку даних, виявляти осіб, що співпрацюють із конкурентами, та запобігати подібним порушенням. Так, як слушно зазначає О. М. Колісник, впровадження ефективних механізмів контролю та взаємодія з професійними детективами дозволяє мінімізувати ризики інформаційних втрат [11, с. 25].

Корупція є однією з ключових загроз економічній безпеці, оскільки призводить до неефективного використання ресурсів та втрати довіри до державних і приватних інституцій [15, с. 114]. Приватні детективи займаються розслідуванням корупційних схем, збираючи докази та допомагаючи розкрити злочини, пов'язані із зловживанням владою чи службовим становищем. Закон України «Про запобігання корупції» регламентує заходи з протидії цьому явищу, але його виконання на практиці потребує додаткових зусиль, зокрема з боку приватного сектора. Наприклад, приватний детектив може проводити розслідування підозрілих тендерів чи контрактів, перевіряти репутацію посадових осіб та їхню участь у схемах відмивання коштів [12].

У сфері інформаційної безпеки приватні детективи допомагають виявляти джерела витоку конфіденційної інформації, захищати інтелектуальну власність і протидіяти кібератакам. У сучасному світі інформаційні загрози стають все

більш актуальними, а детективи, маючи доступ до сучасних технологій і методів аналізу, здатні оперативно реагувати на виклики.

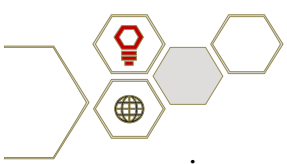
Ще одним важливим аспектом є забезпечення особистої безпеки громадян. Приватні детективи проводять перевірки нових партнерів чи співробітників, допомагаючи уникнути ризиків шахрайства, забезпечують охорону осіб та їх майна. Наприклад, у разі переслідування чи шантажу вони надають клієнтам необхідну підтримку, яка часто є вирішальною у таких складних ситуаціях.

Нарешті, приватні детективи тісно співпрацюють з державними органами. Вони можуть передавати важливу інформацію правоохоронним органам, брати участь у спільних операціях чи надавати консультативну допомогу. Така взаємодія сприяє ефективнішому розслідуванню злочинів та зниженню рівня загроз для суспільства. В Україні, з урахуванням сучасних викликів, розвиток приватної детективної діяльності набуває особливого значення.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що приватна детективна діяльність є важливим елементом системи національної безпеки України. Її значення полягає у сприянні протидії злочинності, забезпеченні економічної, інформаційної та особистої безпеки. Завдяки приватним детективам створюються додаткові гарантії захисту прав громадян та інтересів бізнесу, що є важливим у сучасних умовах постійних викликів.

Аналіз законодавства показав, що нормативно-правова база у сфері приватної детективної діяльності потребує суттєвого вдосконалення. Відсутність чітких та детальних положень у цій галузі створює правову невизначеність, яка стримує ефективну діяльність детективних агентств і ускладнює реалізацію їхніх повноважень. Це особливо актуально в умовах, коли сучасні технології швидко змінюють методи роботи у сфері безпеки.

Важливим аспектом дослідження є виявлення ролі приватних детективів у співпраці з державними органами. Таке партнерство дозволяє більш ефективно боротися із загрозами, які охоплюють різні сфери — від економічної безпеки до боротьби з корупцією. Водночас, зазначено, що співпраця потребує вдосконалення, зокрема, у напрямку обміну інформацією, узгодженості дій та

спільного використання ресурсів. Загалом, дослідження підтверджує, що приватна детективна діяльність має значний потенціал для зміцнення системи національної безпеки. Подальші дослідження у цій галузі мають бути спрямовані на пошук нових шляхів вдосконалення співпраці між державою та приватними детективними агентствами, а також на адаптацію законодавства до сучасних умов.

Список використаних джерел:

1. Черков В. О., Попов П. О. Приватна детективна діяльність в розвинутих країнах світу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. Вип. 2. С. 248–259.
2. Детективна діяльність у сфері економічної безпеки: навчальний посібник / В. І. Франчук, Н. Я. Михаліцька, П. Я. Пригунов, С. І. Мельник, М. Й. Штангрет. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 132 с.
3. Волинська А. Надання детективних послуг за законодавством зарубіжних країн: позитивний досвід цивільно-правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Т. 1, № 39. С. 41–46.
4. Даниленко С. К. Поняття, зміст детективних послуг та перспективи їх розвитку в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 3. С. 84–86.
5. Мосьондз С. До питання створення національної моделі адміністративно-правового забезпечення приватної детективної діяльності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2023. Т. 34 (73), № 1. С. 258–264.
6. Беззуб І.О. Приватна детективна діяльність: українські реалії та зарубіжний досвід. *Громадська думка про правотворення*. 2017. № 10 (135). С. 25–32
7. Закон України «Про детективну (розшукову) діяльність». URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/pt2/reports.leftcol?ptid=19324>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Закон України «Про захист економічної конкуренції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

10. Закон України «Про інформацію». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
11. Колісник О. М. Проблеми захисту комерційної таємниці в Україні. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. 150 с.
12. Закон України «Про запобігання корупції». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
13. Павленко Д., Семенюк Ю., Лисецький Ю. Національна безпека: поняття, складники, чинники впливу. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2021. Т. 32 (71), № 3. С. 102–107.
14. Третяк В. В., Гордієнко Т. М. Економічна безпека: сутність та умови формування. *Економіка та держава*. 2010. № 1. С. 6–8.
15. Сахань О. М. Корупція в сучасній Україні як джерело деструктивності влади. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2015. № 4 (27). С. 112–129.